

Toimintakertomus vuodelta 2010

1. Yleistä

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys pyrkii edistämään oikeusnormien ja yhteiskunnallisten ilmiöiden keskinäisen vuorovaikutussuhteen tutkimusta ja sen tulosten hyväksikäyttöä opetuksessa ja päätöksenteossa. Yhdistys kartoittaa oikeustieteiden ja muiden yhteiskuntatieteiden yhteyksiä sekä edistää niiden välistä keskustelua. Tarkoitusta toteutetaan muun muassa antamalla lausuntoja ja kannanottoja, järjestämällä keskustelutilaisuuksia, luentoja ja seminaareja sekä julkaisemalla Oikeus-lehteä. Vuosi 2010 oli yhdistyksen 40. toimintavuosi.

2. Yhdistyksen toimielimet

2.1 Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, jonka yhdistyksen vuosikokous valitsee vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2010 hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja YTL Timo Korander (hallituksessa 2001—2006 ja 2009—), varapuheenjohtaja OTT, dos. Anne Alvesalo-Kuusi (2006—), sihteeri valt. yo Kirsi Jauhiainen (2008—), taloudenhoitaja VTM Mikko Aaltonen (2009—), jäsenvastaava VTM Elina Ruuskanen (2007—), sekä jäsenet Ph.D. Susanne Dahlgren (2009—), OTK Ville Hinkkanen (2005—), OTM, VTM Leena Mäkipää (2009—), VTM Minna Viuhko (2006—) ja VTT Elina Pekkarinen (2010—) sekä varajäsenenä FT Antu Sorainen (2003—). Kaikki hallituksen jäsenet ovat yhdistyksestä taloudellisesti riippumattomia.

OYY:n hallitus kokoontui toimintavuoden aikana 7 kertaa (uusi hallitus 5 kertaa), ja hallituksen kokouksiin osallistui keskimäärin 73 prosenttia sen jäsenistä. Hallitukselle ei maksettu palkkioita. Hallitus ei asettanut valiokuntia. Tarkastusvaliokunnan tehtävät hoitaa koko hallitus.

2.2 Tilintarkastajat

Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat OTT Heini Kainulainen ja OTL, VT Nina Meincke, varatilintarkastajina OTT Laura Kalliomaa-Puha ja OTT, VT, dos. Heikki Pihlajamäki. Tilintarkastajille ei maksettu palkkioita.

3. Jäsenet ja jäsenmaksu

Yhdistykseen liittyi vuonna 2010 17 uutta jäsentä ja 5 erosi. Vuoden 2010 lopussa OYY:ssa oli 224 jäsentä, eli viime vuosina kasvaneessa jäsenmäärässä oli jälleen selvää nousua. Jäsenmaksu oli 36,00 euroa niiltä jäseniltä, jotka tilaavat Oikeus-lehden (päätoimisilta opiskelijoilta ja työttömiltä 22,00 euroa) ja 12,00 euroa muilta jäseniltä. Vähävaraiset jäsenet voivat anoa jäsenmaksun alentamista yhdistyksen hallitukselta.

4. Talous

Yhdistyksen taloudellinen tilanne oli vuoden 2010 lopussa vakaa. Yhdistyksen tulot koostuivat jäsenmaksuista. Oikeus-lehden tilaavia jäseniä oli vuonna 2010 115, eli enemmän kuin vuonna 2009 (106). Tilauksista kertynyt summa 2 305 euroa tilitettiin Demla ry:lle poikkeuksellisesti vasta vuoden 2011 alussa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä yhdistyksessä vastaavat hallitus ja taloudenhoitaja. Yhdistyksellä ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen toimintoa.

Taloudellisen raportoinnin valvonta painottuu tilintarkastukseen. Yhdistyksen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät ovat vapaaehtoistyövoiman saatavuuteen liittyvä operatiivinen henkilöriski ja jäsenmaksuihin liittyvä luottoriski. Yhdistyksen toiminta riippuu voimakkaasti erityisesti hallituksen jäsenten vapaaehtoisesta työpanoksesta. Luottoriski syntyy siitä, että yhdistyksen on tilitettävä Oikeus-lehden kustannukset Demlalle riippumatta jäsenmaksujen perinnän onnistumisesta.

5. Julkaisutoiminta

Yhdistys julkaisee yhdessä Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n kanssa Oikeus-nimistä tieteellistä aikakauslehteä. Tieteellisen painatuksensa lisäksi lehti seuraa aikaansa ja pyrkii tarttumaan ajankohtaisiin aiheisiin. Oikeudellista elämää -palstalla arvioidaan kriittisesti oikeudellisen maailman tapahtumia ja lieveilmiöitä. Oikeus-lehti on Edilexissä kaikkien OYY:n ja Demlan jäsenten sekä erityisen Oikeus-lehden verkkotilauksen tehneiden Edilex-käyttäjien käytössä heti sen ilmestyttyä. Muut Edilex-palvelun käyttäjät pääsevät lukemaan 18 kk vanhempia numeroita.

Lehdestä ilmestyi vuonna 2010 yhteensä 4 numeroa. Yhdistyksen edustajina lehden toimitusneuvostossa toimivat Anne Alvesalo, Aarne Kinnunen ja Kaius Tuori. OYY:n edustajana Oikeus-lehden toimituskunnassa toimi Ville Hinkkanen. Oikeus-lehden päätoimittajina vuoden 2010 loppuun toimivat VTT Päivi Honkatukia ja OTT Sakari Melander. Vuosiksi 2011—2012 päätoimittajiksi valittiin OTT Merja Pentikäinen ja OTT Juha Lavapuro.

6. Tapahtumat

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin maanantaina 22.3.2010 klo 16.30 Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6, Helsinki) salissa 505. Kokouksen puheenjohtajana toimi VTT, Aarne Kinnunen. Kokouksessa oli läsnä yli kymmenen henkilöä.

OYY on järjestänyt perinteisesti varjoväitöstilaisuuksia, joiden tarkoituksena on esitellä jäsenistölle ja yleisölle uusia väitöskirjoja kiinnostavista, yhdistyksen toimialaan liittyvistä aiheista. Edellä mainitun vuosikokouksen jälkeen (22.3.2010 klo 17—19) järjestettiin keskustelu- ja varjoväitöstilaisuuden aiheesta *Huumausainekontrolli kriminaalipolitiikan paradoksina*. Tilaisuudessa alustivat ja keskustelivat kaksi huumausainekontrollin erityispiirteitä väitöskirjoissaan tarkastellutta tutkijaa: VVT Aarne Kinnunen ja OTT Heini Kainulainen.

Aarne Kinnunen on tutkinut huumausainemarkkinoiden ja kontrollikoneiston toimintaa niin poliisin kuin rikosentekijöidenkin näkökulmasta. Heini Kainulainen on analysoinut huumelainsäädännön syntyä, tulkintamistä ja soveltamista. Väitöskirja paljastaa, että repressiivinen kontrolli on kiristynyt ja keskittynyt huumeiden käyttäjien ympärille. Molemmissa tutkimuksissa on arvioitu kriittisesti, miksi huumeissa tingitään jatkuvasti humanin ja rationaalien kriminaalipolitiikan lähtökohdista. Aihepiiristä syntyi vilkas keskustelu, kun oikeus- ja yhteiskuntatieteilijä keskustelivat toistensa tutkimuksista. Puheenjohtajana toimi Timo Korander.

Kevään toinen varjoväitös järjestettiin tiistaina 18.5.2010 klo 17.00—19.00 Tieteiden talolla salissa 404. Varjoväitöstilaisuudessa keskusteltiin ylitarkastaja, OTT Venla Rothin tammikuussa 2010 tarkastetusta väitöskirjasta *"Defining Human Trafficking, Identifying Its Victims. A Study on the Impact and Future Challenges of the International, European and Finnish Legal Responses to Prostitution-Related Trafficking in Human Beings"*. Venla Roth tarkasteli väitöskirjassaan ihmiskaupan vastaisen toiminnan kipukohtia. Hän pohti väitöskirjassaan sitä, miksi ihmiskaupan vastaisella toiminnalla ei näytä olevan sellaista vaikuttavuutta kuin mitä sillä tavoitellaan.

Väitöskirja pureutuu erityisesti ihmiskaupan oikeudelliseen määrittelyyn sekä uhrien tunnistamisen haasteellisuuteen.

Tilaisuudessa keskusteltiin vilkkaasti muun muassa siitä, mistä ihmiskaupasta on sen oikeudellisessa tarkoituksessa kysymys sekä siitä, miksi uhriuden tunnistaminen nimenomaan prostituutiossa näyttää olevan Suomessa niin vaikeaa. Valmistellun kommenttipuheenvuoron piti naisten oikeuksien asiantuntija Pia Puu Oksanen Amnesty Internationalin Suomen osastolta. Tilaisuuden vetäjänä toimi tutkija Minna Viuhko.

Kolmas varjoväitös järjestettiin tiistaina 14.9.2010 klo 17.30—19.30 Tieteiden talolla salissa 309. Varjoväitöstilaisuudessa keskusteltiin rikosylitarkastaja, OTT Sanna Palon tammikuussa 2010 tarkastetusta väitöskirjasta *Järjestäytyneet rikollisryhmät ja rikosvastuu*. Tilaisuudessa keskusteltiin mm. seuraavista kysymyksistä: Miten suomalainen lainsäädäntö suhtautuu järjestäytyneisiin rikollisryhmiin? Miten järjestäytyneiden rikollisryhmien toimintaan tulisi vastata rikoslainsäädännön keinoin? Mikä on organisoitunutta rikollisuutta koskevan sääntelyn tila 2010-luvun Suomessa?

Valmistellun kommenttipuheenvuoron piti asianajaja Markku Fredman, jolla on kattavaa asiantuntemusta mm. perus- ja ihmisoikeusjuridiikasta ja rikos- ja prosessioikeudesta. Aihepiiri aiheutti monipuolista keskustelua alustajien ja yleisön kesken. Puheenjohtajana toimi tutkija Leena Mäkipää.

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys täytti 2010 vuoden syksyllä 40 vuotta. OYY:n hallitus järjesti juhlatilaisuuden keskiviikkona 17. marraskuuta 2010 kello 17.15—22.00 Tieteiden talolla, salissa 505 (Kirkkokatu 6, Helsinki), joka oli lähellä oikeaa syntymäpäivää 26.11.2010. Juhlatilaisuus järjestettiin OYY:lle relevantilla otsikolla: ”*Oikeus -ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen vaikutukset yhteiskuntapolitiikkaan*” Ideaan kuului kolme alustusta eri oikeus- ja yhteiskuntatieteen aihepiireistä. Aihepiireiksi valittiin rikos- ja siviilioikeudellisia aiheita ja toisaalta yksi yleisempi kontrollipolitiikkaa koskevaa aihe.

OYY:llä oli ilo saada erinomaiset alustukset alan huippututkijoilta: Professori Johanna Niemi (HY) piti alustuksen siviilioikeudellisesta tutkimuksesta ja kontrollista näkökulmanaan *Velkajärjestelyä koskeva tutkimus ja politiikka*. Professori Anne Alvesalo (TY) alusti kriminologisesta näkökulmasta aiheinaan *Talousrikostutkimus ja talousrikostorjuntaohjelmat*. Erikoistutkija Christoffer Tigerstedt alusti (THL) yleisen kontrollipolitiikan näkökulmasta aiheesta *Alkoholitutkimus- ja alkoholipolitiikka*.

Kaikki alustajat toivat esiin mielenkiintoisia huomioita siitä, miten tutkimus on vaikuttanut tai jäänyt vaikuttamatta yhteiskunta- tai kriminaalipolitiikkaan ja toisaalta kuinka politiikka heijastuu tutkimuksiin ja varsinkin niiden rahoitukseen. Alustajat onnistuivat loistavasti vastaamaan toivottuihin tavoitteisiin, kun he listasivat onnistumisia, epäonnistumisia ja tulevaisuuden haasteita annetuissa alustusten aihepiireissä, niin yleisten kuin erityistenkin oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen politiikan ja tutkimuksen aloilla. Monikymmenen yleisö osallistui keskusteluun aktiivisesti ja ilta päättyi OYY:n tarjoamaan cocktail-illalliseen Tieteiden talon salissa 504. Tilaisuuden avaajana ja puheenjohtajana toimi Timo Korander.

OYY tekee paljon yhteistyötä alan kumppanien kanssa. OYY osallistui Helsingissä Tieteiden talolla 1.—2.3.2010 kansainvälisen lainsäädäntötutkimuksen konferenssin järjestelyihin muun muassa Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen kanssa. Konferenssi järjestettiin otsikolla ”*Better Regulation — A Critical Assessment*” ja sen pääpuhujina toimivat tutkijat Anne Meuwese Belgiasta, Fabrizio

Cafaggi Italiasta ja Michael Faure Alankomaista sekä Valtiontalouden tarkastusviraston johtaja Tuomas Pöysti.

7. Muu toiminta

Yhdistyksen nettisivuja on ylläpidetty aktiivisesti. Sivujen ylläpidosta on huolehtinut Ville Hinkkanen.

OYY seuraa ja tukee Oikeusantropologia-verkoston toimintaa.